

Kapitaalvernietiging

James Kennedy – is decaan van het Utrecht University College en hoogleraar moderne Nederlandse geschiedenis aan de Universiteit Utrecht.

Het grootste probleem is niet het talent van de migranten, of hun taal of diploma's, maar wat Nederland daarmee doet.

In 2018 schrijven historici deze column.

Werk is een probleem voor veel statushouders in Nederland. Vaak is dat het resultaat van Nederlands beleid, dat er helemaal niet op is gericht om hen aan een baan te helpen. De grote betekenis van werk voor migranten wordt inmiddels zowel in Nederland als elders erkend. Veel vluchtelingen die Nederland binnenkomen willen dolgraag werken of een opleiding volgen. Toen in 2015 een nieuwe golf van asielzoekers in Nederland arriveerde, werd al snel gezegd dat het niet moest gaan zoals in het verleden, toen nieuwkomers met een uitkering jaren, zo niet decennia, thuis bleven. Nu zou alles anders moeten. Nee, dus.

Anders dan in de Verenigde Staten, mijn thuisland, kan de periode waarin je een uitkering ontvangt hier lang duren. In de VS is dat meestal na zes maanden voorbij. In Nederland moet men eerst de taal leren en passend werk vinden. De Nederlandse overheid gaat ervan uit dat taal de toegang is tot goed werk. Maar tegen vluchtelingen die dertig jaar of ouder zijn, wordt vaak al tijdens de taalles gezegd dat ze niet verder hoeven te leren dan A2, het verplichte minimumniveau, omdat ze toch geen opleiding mogen doen. Zo worden zij voorgesorteerd voor ongediplomeerde arbeid. Want na je dertigste levensjaar kun je geen studiefinanciering meer krijgen, en studeren met behoud van bijstand wordt uitgesloten door de Participatiewet.

Zonder opleiding kun je je niet kwalificeren voor de Nederlandse arbeidsmarkt, terwijl veel vluchtelingen veel werkervaring hebben in hun land van herkomst die nuttig kan zijn voor die arbeidsmarkt. Of ze zijn hoogopgeleid en zouden ook in Nederland gemakkelijk een diploma kunnen halen.

Als asielzoekers toch doorzetten en zich inschrijven voor een studie, worden ze vaak geweigerd omdat de taaleisen zo hoog zijn. Om een MBO-opleiding te mogen volgen, moet je minimaal B1-niveau hebben. En om te mogen werken in de kinderopvang, moet je de taalniveau even goed beheersen als een universitaire student (C1-niveau).

Veel dertigplussers raken gedemotiveerd door ongeschoolde arbeid en melden zich ziek. Dit kost de samenleving geld: meer ziektewet-, ww- en bijstandsuitkeringen en meer zorgkosten.

Intussen zoekt het bedrijfsleven naar werknemers uit Zuid- en Oost-Europa, met diploma's die wel erkend worden op de Nederlandse arbeidsmarkt.

Vanuit menselijk oogpunt is dit een verschrikkelijke ontwikkeling. Mensen kwijnen weg, ze verliezen hun gevoel van eigenwaarde. Ook gezien met een koelere, economische blik is het zonde: het is kapitaalvernietiging.

Sommige politici willen nu alleen getalenteerde buitenlanders toelaten, ze willen wel de lusten van migranten maar niet de lasten. Hoe schrijnend dat het huidige Nederlandse beleid weinig oog heeft voor wat er nodig is om statushouders dit land te laten verrijken.

Het grootste probleem is niet het talent van de migranten, of hun taal of diploma's, maar wat Nederland daarmee doet.